

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 192 | Tarih 19-25 Şubat, 2024

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 138 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

22 Şubat: Türk polisi Çarşamba günü, hükümet tarafından "terörist faaliyetlerle" suçlanan inanç temelli bir grup olan Gülen hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla 67 kişiyi gözaltına aldı.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

23 Şubat: Türkiye'nin doğusundaki Erzincan ilinde bulunan Çöpler altın madeninde kısa süre önce meydana gelen toprak kaymasının ardından, hükümet ve şirket yetkililerinin olası bir felakete ilişkin birçok uyarıyı göz ardı ettiği ve bunun da dokuz işçinin zehirli enkaz altında kaldığı trajik bir olaya yol açtığı bildirildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un

ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

22 Şubat: İstanbul Üniversitesi kampüsünün ziyaretçilere açılması kararını protesto etmek için 22 Şubat 2024 tarihinde bir forum düzenleyecek olan İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin kampüse girişi polis tarafından engellendi.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

19 Şubat: Türk avukat Feyza Altun, sosyal medya platformu X'te İslam geleneğinin bir parçası olan dini hukuk olan Şeriat'a hakaret ettiği gerekçesiyle gözaltına alındı.

19 Şubat: MHP Mersin Milletvekili, Nişantaşı Üniversitesi'nin sahibi ve Nişantaşı Eğitim Vakfı'nın (NEV) kurucusu Levent Uysal hakkında İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle en az 9 haberin engellenmesine ve silinmesine karar verildi.

20 Şubat: Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Mersin Milletvekili hakkında <https://www.birgun.net>, <https://www.cumhuriyet.com.tr> ve <https://halktv.com.tr> adreslerinde yer alan 143 haber ve sosyal medya paylaşımına İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından 19 Şubat 2024 tarihinde kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişimin engellenmesine ve içeriklerin kaldırılmasına karar verildi.

20 Şubat: Diyarbakır Barosu'nun, 5 Haziran 2015'te İstasyon Meydanı'ndaki IŞİD bombalı saldırısıyla ilgili yargılanan polisleri beraat ettiren hâkim Gülsüm

Akkoyun'u Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na (HSK) şikâyet etmesiyle ilgili en az 3 habere Sakarya 2. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

20 Şubat: Diyanet İşleri Başkanlığı, geçen yıl Nisan ayında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın seçim mitingine cemaatini götürmeyi reddeden imam Yusuf Kılıç'ın görev yerini değiştirdi ve terfi ya da maaş artışı ihtimalini geçici olarak durdurdu.

21 Şubat: Türkiye'nin mültecilere yönelik kötü muamelesini açıkça eleştirmesinin ardından Kasım ayında kaybolan Suriyeli insan hakları aktivisti Ahmed Katie, Fransız istihbaratı için casusluk yaptığı suçlamasıyla Türk yetkililer tarafından tutuklananlar arasında yer aldı.

22 Şubat: Eğitim-Sen tarafından 21 Şubat Dünya Anadil Günü nedeniyle Bingöl'de düzenlenmesi planlanan Metin ve Kemal Kahraman konseri valilik ve polis tarafından yasaklandı.

22 Şubat: Türkiye'nin yayıncılık ve yayın akışını düzenleyen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), içerikleri nedeniyle bazı TV kanallarına 9'dan fazla idari para cezası ve geçici yayın durdurma cezası verdi.

22 Şubat: Bir Türk savcı, Almanya'da yaşayan Türk-Ermeni gazeteci Hayko Bağdat hakkında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret suçlamasıyla 10 buçuk yıla kadar hapis cezası talep etti.

24 Şubat: Telekomünikasyon Kurumu (BTK), Milli Piyango Genel Müdürlüğü'nden gelen ihbar üzerine ülkenin en popüler canlı yayın platformlarından Twitch ve Kick'i yasaklama kararı aldı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

22 Şubat: Türkiye'nin en yüksek mahkemesinin kararları hem Yargıtay hem de giderek artan bir şekilde yerel mahkemeler tarafından sistematik olarak göz ardı ediliyor ve Türkiye'deki yargı krizi derinleşiyor.

22 Şubat: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yılki seçimlerde cumhurbaşkanı adayı olarak gösterilmesine karşı itirazda bulunduktan sonra kürsüden uzaklaştırılan eski bir hakim, dilekçesini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) kayıp posta nedeniyle zamanında ulaştıramadı.

23 Şubat: Türkiye Anayasa Mahkemesi, geçtiğimiz ay milletvekilliği düşürülen tutuklu muhalif siyasetçi Can Atalay'ın davasında, haklarının ihlal edildiğine dair daha önce verdiği iki kararın alt mahkemeler tarafından yerine getirilmediği gerekçesiyle üçüncü bir karar vermeyi reddetti.

KÜRT AZINLIK

19 Şubat: Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) ve Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) tarafından 21 Şubat Dünya Anadil Günü ve yerel seçimler için hazırlanan "Dem dema zimanê Kurdî ye" sloganlı billboardların billboardlara asılması kayyum tarafından engellendi.

22 Şubat: Türkiye'nin güneydoğusunda bir mahkeme, terörizmle suçlanan 15 yerel Kürt siyasetçinin yargılandığı davada kararını açıkladı ve toplamda 104 yıla yakın hapis cezası verdi.

DİĞER AZINLIKLAR

22 Şubat: Türkiye hükümeti bağımsız grupları karalama taktikleri, idari taciz ve cezai kovuşturma tehdidi de dahil olmak üzere giderek artan kısıtlamalara tabi tutuyor.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

23 Şubat: Ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nden (CHP) Ankara'nın bir ilçesinin belediye başkanlığına aday olan Veli Gündüz Şahin, Mart ayında yapılacak yerel seçimler için kampanya yürütürken mülteci çocuklar hakkında sarf ettiği ayrımcı sözler nedeniyle eleştirilere maruz kaldı

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

22 Şubat: 20 Şubat 2024 tarihinde Konya'nın Seydişehir ilçesinde S.T. (17, E) isimli bir çocuk, babasına ait aracı kullanırken "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle polislin fiziksel şiddetine maruz kaldı.

22 Şubat: Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda Fikret Erden isimli mahpusa gönderilen kıyafetlerin 3 ay sonra teslim edildiği ve mahpuslara verilen yemeklerin yetersiz olduğu öğrenildi.

22 Şubat: Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde Fikret Erden isimli mahpusun ilaçları verilmedi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

22 Şubat: İnsan Hakları İzleme Örgütü yeni yayınladığı bir raporda, Türk makamlarının Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddia edilen kişileri kaçırma ve Türkiye'ye teslim etme uygulamasına devam ettiğini belirtti.